

Samuel Hahnemann (homeopatie) navazuje na starou evropskou duchovní a filosofickou tradici alchymie a hermetismu.
(Hermes Trismegistos: „Co je dole, je rovno tomu, co je nahoře“)
Tyto pohledy odpovídají dnešním holistickým konceptům poznávání.

PARACELSUS (1493-1541)

alchymista, astrolog, lékař

Užití principu podobnosti při léčbě (práce se signaturami),
alchymistické postupy přípravy léku (spagyrikum - alchymistický lék),
princip individualizace při léčbě (člověk je mikrokosmos), málo žáků,
nemožnost použít v léčbě jedovaté látky

SAMUEL HAHNEMANN (1755-1843)

Zakladatel homeopatie, znovuobjevení principu podobnosti
(chininovník-malárie), objev principu nekonečně malých dávek, tj.
vznik homeopatického léku (jeho výroba), tak umožnění léčby pomocí
jedovatých látek

JOHANN WOLFGANG GOETHE (1749-1832)

Básník, prozaik, dramatik, historik umění, umělecký kritik, biolog,
právník, politik, stavitel

Goetheanismus je označení pro určitou kulturu, životní styl,
atmosféru doby, jež byla inspirována setkáním s Goethem

Součástí je i přírodovědný proud - sám Goethe, Alexander von Humbolt, Jan Evangelista Purkyně

„Hmota nikdy není bez ducha

a

duch nemůže existovat a působit bez hmoty“

Homeopatie (jedna z metod nekonvenční medicíny)

Homeopatie - z řečtiny

Homois = podobný, stejný

Pathos = choroba

Similia similibus curantur = podobné se léčí podobným

Zakladatel homeopatie Samuel Hahnemann:

„Každá látka, která je schopná vyvolat u zdravého jedince nějaké příznaky, musí být schopna je léčit u jedince nemocného.“

Příklady užití **principu podobnosti**:

- čím jsme se zkazili, tím se napravíme - vyprošťovák
- popálení - horká voda jako léčba stavu popálení
- píchnutí včelou, otok - použijeme homeopatikum Apis (udělané ze včely)
- potlučení, modřiny - homeopatikum Arnika
- průjem, zvracení, zimnice, obava co se děje - homeopatikum Arsenicum album
- fytoterapie, nauka signatur - např. jaterník podléška na jaterní choroby

Celkem jsou tři základní principy, zákony homeopatie:

1) Princip podobnosti (viz. výše)

2) Princip nekonečně malých dávek

3) Princip individualizace

Princip nekonečně malých dávek

- Viz. níže příprava homeopatického léku
- objev Samuela Hahnemanna před asi 200 lety, který umožnil využít v léčbě i látky v měřitelném množství jedovaté
- základní látka se opakovaně ředí a protřepává, tím z ní vzniká homeopatický lék, čím víc se ředí a protřepává, tím se zesiluje její účinnost, není žádné poslední ředění, vždy lze udělat ředění o jeden stupeň dál - proto princip nekonečně malých dávek

Princip individualizace

Neléčíme nemoc, ale nemocného jedince

Z toho vyplývá individualizace, léčím tele, které má průjem, žlutý, vystřikuje z něj, třese se, je vyčerpané, a má přesto chuť k jídlu a snaží se dostat k proudu čerstvého vzduchu z rozbitého okna (obraz homeopatika podophyllum).

Jedna diagnóza v klasické medicíně může v homeopatickém individualizovaném přístupu vypadat následovně:

- 1) použití různých homeopatických léků u různých jedinců (se stejnou diagnózou)
- 2) použití různých homeopatických léků u jednoho jedince v různém čase (diagnóza je stále stejná, ale v homeopatické terapii reagujeme na měnící se stav pacienta)

Příklad: chřipka.....Arnika, Eupatorium, Baptisia, Oscilococcinum

Odlíšná diagnóza v klasické medicíně může naopak znamenat v homeopatickém přístupu použití stejného homeopatického léku.

Příklad: Bryonie.....podvrtnutý kloub, horečka, zlomená žebra, zápal plic

Neustále pracujeme s obrazem homeopatického léku a obrazem stavu pacienta, přiřazujeme k sobě dva stejné obrazy.

Nemoc/zdraví

NE - MOC: nemohu, nedostatek moci, síly, energie

DIS - EASE:

Easy - lehký, snadný, pohodlný, bez bolesti, klidný, nenucený, přirozený, plynulý

Ease - snadnost, lehkost, pohoda, klid, pohodlí, stav bez bolesti, nenucenost, přirozenost,

Salutogeneze

Oproti tzv. patogenetickému přístupu v medicíně (pathos = nemoc, genesis = vznik, řec.) se postuloval o hodně později přístup salutogenetický (salus = zdraví, lat.). Za zakladatele salutogenetického pohledu se považuje Aaron Antonovsky. Tento princip nepovažuje zdraví za pouhou nepřítomnost nemoci, nevníá zdraví a nemoc jako protiklad, nýbrž jako kontinuum, jako jeden související a propojený celek. Každá živá bytost má v sobě ne zcela zdravé součásti, dispozice, ale zároveň každá živá bytost v sobě má zároveň zdroje, jak se s nemocí, se zatěžujícími faktory v životě vypořádat. Stresující, zatěžující události v životě nepovažuje pouze za něco negativního, čemu by se měl člověk vyhýbat, nýbrž za něco, co může člověka vést k posílení jeho zdraví. Svým výzkumem dospěl ke zjištění, že určující pro zdravé zvládnání zátěží a krizí v životě je tzv. sense of coherence, česky by se snad dalo říct „pocit koherence“ - hluboký pocit důvěry vůči světu. Sense of coherence má tři vzájemně se podmiňující a doplňující roviny:

- Přesvědčení, že svět a život jsou srozumitelné: že jejich základem je řád, který můžeme naším myšlením alespoň částečně nahlédnout, že události jsou do jisté míry předvídatelné a nejsou výsledkem chaosu a náhody;
- Přesvědčení, že život je zvládnutelný: že mám k dispozici zdroje, které mi umožní se vypořádat s jeho nároky. Tyto zdroje mohou být vnitřní i vnější - počínaje fyzickými i duševními schopnostmi,

přes vzdělání a zkušenosti až po materiální zabezpečení a sociální zázemí. Nejsem obětí událostí, nýbrž mám možnost se jim aktivně postavit;

- Přesvědčení, že život má smysl: ať už se mi přihodí cokoliv, stojí za to jej žít

Antonovsky hovoří v pojmu *sense of coherence*, pocitu koherence o něčem, co bychom mohli nazvat zdravá, autonomní osobnost. Je to něco, co vyrůstá z kulturního prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje, z jeho zkušeností a postojů. Často nacházíme tuto kvalitu vysoce vyvinutou u lidí, kteří sdílí a žijí určité náboženské přesvědčení, filosofii či mravní hodnoty a ideály, čili u lidí, kteří svoje konání vztahují k něčemu, co je přesahuje. Zdravá osobnost má schopnost integrace nových myšlenek do vlastního myšlenkového světa, má naopak schopnost rozpoznat a odmítnout myšlenky, které jsou v rozporu s jejím přesvědčením. Umí se povznést nad sympatie a antipatie. Má schopnost dávat volným podnětům směr tak, aby byly stále víc v souladu s její nejvnitřnější bytostí, s jejím přesvědčením, s jejími ideály a ne jen projevem okamžitých citových popudů, vnějších příkazů, pravidel a ideologií.

Skot kompenzační (adaptační) mechanismy mají své hranice, možnosti. U skotu jsou zatěžovány hlavně v následujících oblastech:

- Prostředí (stáj), veškerá péče o stádo
- Tele, březost - zátěž organismu celkovou
- Dojivost, dojení, nadměrná produkce mléka - znamená hlavně zátěž metabolismu
- Krmení (skot je jak v konvenčním, tak nekonvenčním pohledu tzv. zvíře látkovosti, jeho těžiště leží v oblasti trávení - bachor, desítky metrů střev, ...)

Ve velkochovu je každá léčba (i homeopatická) léčením následků; vzhledem k výše uvedenému dává logiku označení mastitidy jako multifaktoriálního onemocnění.

Léčba ve velkochovu je ve většině případů symptomatická, tj. potlačujeme příznaky, nenavozujeme skutečný stav zdraví.

Terapeutický prostor pro homeopatickou léčbu je velice úzký; stimulujeme vnitřní obranný systém, pracujeme s vnitřní energií - je potřeba aby organismus měl energii na vyléčení.

HOMEOPATICKÝ LÉK

A - příprava, výroba, zdroje (homeopatický lékopis)

Výchozí látka rozpustná - vytvoří se nejprve tzv. matečná tinktura, výchozí látka se louhuje v rozpouštědle (nejčastěji líh)

Výchozí látka nerozpustná - postupné tření (trituratione) části výchozí látky v mléčném cukru

- Ředění
- centesimální - poměr ředění 1: 100 (C, CH, M)
  - decimální - poměr ředění 1 : 10 (D)
  - korsakovovo - poměr ředění 1 : 100 (K)
  - LM potence - poměr ředění 1 : 50 000 (LM, Q)

Dynamizace - protřepávání rozpuštěné látky v rozpouštědle po předchozím naředění

Zdroje homeopatických léků - rostliny, živočichové, minerály, chemické sloučeniny, každá substance našeho světa může posloužit jako základ homeopatického léku

B - názvosloví, potence

Potence = síla léku, tj. číslo udávající kolikrát byl udělán proces ředění a protřepávání

Sulphur 5 CH - lék vzniklý ze síry, byl udělán 5x proces ředění 1:100 a následné protřepávání

C - obraz léku, materia medica

Každý lék je pro nás homeopaty jako bytost s fyzickými, mentálními, emočními charakteristikami, se sklonem k určité patologii, s reakcí na okolní prostředí

Zdroje tzv. **obrazu léku** jsou informace z toxikologie, z klinické praxe, ze zkoušek homeopatického léku (tzv. proving), z oblasti tradičního využití, z fytoterapie, biologie, chemie, farmakologie, lze čerpat z mýtů a legend spojených s danou substancí .....

Materia medica

kniha, kde jsou popsány obrazy léků, existují stovky materií medik, od různých autorů

D - forma léků

Tekutá forma - nosičem informace je voda (pro dlouhodobější skladování líh, 40 - 60%)

Pevná forma - tablety, globule, prášek - nosičem informace je mléčný cukr

Injekce - okrajová záležitost v homeopatii, krok směrem ke konvenční medicíně

E - podávání, dávka

Per os - přímo samotné homeopatikum, ve vodě, v krmení (nejméně vhodné)

Na sliznice nosní dutiny (skot, kočky - následně se olíznou)

Injekční podání

Mast

!Jako dávka stačí jedna tableta, globule, kapka!

!Nezáleží na velikosti zvířete!

Podstatný je interval opakování jednotlivé dávky, ne velikost dávky!

Vysvětlení:

Když si jdete koupit knihu nebo časopis, nekoupíte si víc výtisků stejné knihy nebo stejného čísla časopisu. Sumu i kvalitu informací dostanete stejnou - ať koupíte jeden či víc výtisků, to samé je jedna dávka homeopatika, stačí jedna kulička.

Opakování léku, dávky je jako připomenutí, opakování, jako když se chcete naučit něco na zkoušku, tak to většinou víckrát čtete, učíte se.

RUDOLF STEINER (1861-1925)

Zakladatel antroposofické společnosti a antroposofické filosofie (anthropos - člověk, sophia - moudrost); od této filosofie se odvíjí např. biodynamické zemědělství, waldorfské školství, antroposofická medicína atd.

Navazuje na podněty, pohled/životní filosofii goetheanismu a na další duchovní impulsy svým antroposofickým pohledem na Svět, člověka, společnost, ...

Trojčlennost (princip trojčlennosti) a její harmonie se odráží ve všech oblastech života jedince, společnosti, i ve zdraví a nemoci.....

Rostlina, zvíře, člověk:

- 1) horní ústrojnost (kořeny, hlava, CNS, rozum - odzrcadlování reality)
- 2) střední rytmický článek (stonek a listy, hrudník, plíce, srdce, cit)
- 3) dolní ústrojnost (květ, břicho, trávení, končetiny, vůle)

Společnost:

- 1) právní systém, zákony, politika, státní aparát/rovnost, řád, pravidla, právo
- 2) umění, kultura, věda, náboženství/volnost, svoboda, tvořivost
- 3) ekonomika, finance, výroba, obchod/bratrství, praktičnost

Biodynamické zemědělství - statek/farma je nahlížena jako jeden organismus, jako živá bytost/celek včetně půdy, zvířat, staveb.....biodynamické preparáty harmonizují půdu, která je základem bytosti hospodářství, základem zemědělství

Demeter certifikace

Konvenční zemědělství - ratio, ekonomika, efektivita

Ekologické zemědělství - soucítění, empatie, pohoda zvířat

Biologicko-dynamické zemědělství - antroposofie se vyznačuje snahou rozšířit všechny oblasti života o duševně duchovní rozměr (slovy Rudolfa Steinera). Zemědělství připouští/přijímá nehmotné vlivy (např. výsevny dny dle Thunové - vliv postavení planet na růst rostlin; lunární kalendář - vliv fáze měsíce; mentální atmosféra prostředí, v kterém zvíře žije; duch stáda - skupinová duše zvířat), člověk jako správce, hospodář v pravém smyslu, který vnímá stav zvířat na všech úrovních.....

Biodynamické zemědělství je jednou z nejstarších dosud rozvíjených metod ekologického zemědělství (vznik 1924):

- Uzavřenost podniku - podnikový organismus
- Podniková individualita
- Péče o půdu - biodynamické preparáty
- Pěstování rostlin (vlivy planet, měsíce,...)
- Chov zvířat (hnůj, rohy nedílná součást zvířete, přirozená plemenitba, kontakt člověk/zvíře,
- Organizace, řízení, ekonomika, vlastnické vztahy (rodinná hospodářství, podniková společenství)
- Výzkum
- Sociální úkoly
- Myšlenková východiska - preexistence vědomí, jehož je hmota produktem; hmota je zhutněným, ustrnulým procesem, konečným výsledkem určitého děje

Zásadní pro chov/velkochov hospodářských zvířat je chovat a krmit hospodářská zvířata dle individuality jednotlivého druhu, respektovat podstatu (prapodstatu, duchovní podstatu) jednotlivého druhu zvířete, tak se snažit udržovat homeostázu na všech úrovních, včetně psychosomatické.

Literatura: Biodynamické zemědělství

Biologicko-dynamické zemědělství, časopis Ekologické zemědělství,
str. 263

Zahradkářova čítanka (biodynamické pěstování zeleniny a ovoce),
Přikryl Luděk, Fabula, 2010

Zemědělský kurz, Steiner Rudolf, Pro-Bio Šumperk, 1996

Filosofie:

Věda víra věčnost, za hranice vědy a náboženství, Marie Mihulová,
Milan Svoboda, Santal 2016

Goetheanismus, antroposofie:

Člověk a léčiva, Rudolf Hauschka, Fabula, 2015

Duše rostlin, Hradil Radomil, Fabula, 2004

O podstatě zvířat (úvod do goetheanistické zoologie), Kranich Ernst-
Maria, Asociace waldorfských škol ČR, 2011

Homeopatie

Homeopatie, Alchymie a Šamanismus, jiné skutečnosti homeopatie,
Wichmann Jörg, Fontána

Organon racionální léčby, Hahnemann Samuel, Alternativa, 1993

The Homoeopathic Treatment of Beef and Dairy Cattle, Christopher
Day, Beaconsfield Publishers, 2001

The Treatment of Cattle by Homoeopathy, MacLeod George, B. Jain
Publishers, 1992

Zvířata:

Zvířata v překladu, autistická mysl jako klíč k pochopení chování
zvířat, Temple Grandin, Catherine Johnson, Csy, 2015